

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยดำเนินการตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ภาพพจน์ของคนสัญชาติต่าง ๆ
2. ความเด่นชัดของภาพพจน์
3. ความแตกต่างของภาพพจน์ของกลุ่มคนสัญชาติต่าง ๆ
4. การเกาะกลุ่มของลักษณะ
5. การเกาะกลุ่มของคนสัญชาติต่าง ๆ

ภาพพจน์ของคนสัญชาติต่าง ๆ

สรุปและอภิปรายได้ดังนี้

1. คนมาเลเซีย ภาพพจน์ไม่ปรากฏลักษณะเด่นชัด และรวมอยู่ในกลุ่มยากจน-
ดาด้าง-ทุนิยม
2. คนญี่ปุ่น ภาพพจน์ของคนญี่ปุ่นมีลักษณะ กระตือรือร้น ชยัน ก้าวหน้า ฉลาด
ทุนิยม กลาหาญ ร่ารวย แข็งแรง และสะอาด ภาพพจน์มีความเด่นชัดมากที่สุดเช่นเดียวกับ
กับคนอังกฤษ รวมอยู่ในกลุ่มร่ารวย-ก้าวหน้า-ทุนิยม และเมื่อเปรียบเทียบกับคนสัญชาติ
อื่น ๆ ภาพพจน์ของคนญี่ปุ่นเด่นชัดมากที่สุดคือ กระตือรือร้น ฉลาด และแข็งแรง
3. คนลิเบีย ภาพพจน์ไม่ปรากฏลักษณะเด่นชัด และรวมอยู่ในกลุ่มยากจน-ดาด้าง
-ทุนิยม
4. คนเวียดนาม ภาพพจน์ของคนเวียดนามมีลักษณะ ยากจน โทคร้าย
คอมมิวนิสต์ รุกราน เผด็จการ และทุกข์ ภาพพจน์มีความเด่นชัดไม่ต่างจากคนรัสเซีย
คนกัมพูชา และคนฝรั่งเศส รวมอยู่ในกลุ่มคอมมิวนิสต์-เผด็จการ-ชยัน และเมื่อเปรียบเทียบกับ
กับคนสัญชาติอื่น ๆ ภาพพจน์ของคนเวียดนามเด่นชัดมากที่สุดคือ โทคร้าย เผด็จการ เห็นแก่ตัว
คอมมิวนิสต์ และคดโกง

5. คนสิงคโปร์ ภาพพจน์ของคนสิงคโปร์มีลักษณะ ชัยัน ฉลาด สะอาด พุนิยม ก้าวหน้า กระจือร่อน และร่ารวย ภาพพจน์มีความเด่นชัดไม่ต่างจากคนเยอรมันตะวันตก และคนออสเตรเลีย รวมอยู่ในกลุ่มร่ารวย-ก้าวหน้า-พุนิยม และเมื่อเปรียบเทียบกับคนสัญชาติอื่น ๆ ภาพพจน์ของคนสิงคโปร์เด่นชัดมากที่สุดคือ รักสงบ

6. คนอเมริกัน ภาพพจน์ของคนอเมริกามีลักษณะ ก้าวหน้า พุนิยม ฉลาด ประชาธิปไตย ร่ารวย กระจือร่อน แข็งแรง ชัยัน และมีเหตุผล ภาพพจน์มีความเด่นชัดมากและไม่ต่างจากคนอังกฤษ เป็นแกนหลักของกลุ่มร่ารวย-ก้าวหน้า-พุนิยม และเมื่อเปรียบเทียบกับคนสัญชาติอื่น ๆ ภาพพจน์ของคนอเมริกันเด่นชัดมากที่สุดคือ ก้าวหน้า ร่ารวย พุนิยม ประชาธิปไตย มีเหตุผล ราเริง และพุ่มเฟิออย

7. คนรุมานีเย ภาพพจน์มีความเด่นชัดน้อยที่สุดเช่นเดียวกับคนเชคโกสโลวาเกีย รวมอยู่ในกลุ่มคอมมิวนิสต์-เผด็จการ-ชัยัน

8. คนจีน ภาพพจน์ของคนจีนมีลักษณะ ชัยัน ฉลาด กระจือร่อน ประหยัด และแข็งแรง ภาพพจน์มีความเด่นชัดไม่ต่างจากคนรัสเชีย รวมอยู่ในกลุ่มคอมมิวนิสต์-เผด็จการ-ชัยัน และเมื่อเปรียบเทียบกับคนสัญชาติอื่น ๆ ภาพพจน์ของคนจีนเด่นชัดมากที่สุดคือ ชัยันและประหยัด

9. คนออสเตรเลีย ภาพพจน์ของคนออสเตรเลียมีลักษณะ ฉลาด ประชาธิปไตย ก้าวหน้า ชัยัน พุนิยม ร่ารวย และสะอาด ภาพพจน์มีความเด่นชัดไม่ต่างจากคนสิงคโปร์ และคนเยอรมันตะวันตก เป็นแกนหลักของกลุ่มร่ารวย-ก้าวหน้า-พุนิยม และเมื่อเปรียบเทียบกับคนสัญชาติอื่น ๆ ภาพพจน์ของคนออสเตรเลียเด่นชัดมากที่สุดคือ ใฝ่สะอาด

10. คนอินเดีย ภาพพจน์ของคนอินเดียมี่ลักษณะ ยากจน และสกปรก ภาพพจน์มีความเด่นชัดไม่ต่างจากคนอิหร่าน คนนิวซีแลนด์และคนเกาหลีเหนือ เป็นแกนหลักของกลุ่มยากจน-ลาหลัง-พุนิยม และเมื่อเปรียบเทียบกับคนสัญชาติอื่น ๆ ภาพพจน์ของคนอินเดียนเด่นชัดมากที่สุดคือ สกปรก

11. คนเชคโกสโลวาเกีย ภาพพจน์มีความเด่นชัดน้อยที่สุดเช่นเดียวกับคนรุมานีเย ชอบอยู่ในกลุ่มคอมมิวนิสต์-เผด็จการ-ชัยัน

12. คนอิหร่าน ภาพพจน์ของคนอิหร่านมีลักษณะ อารมณ์ร้อน ภาพพจน์มีความเด่นชัดไม่ต่างจากคนอื่นเลย รวมอยู่ในกลุ่มยากจน-ล่าหัง-ทุนนิยม และเมื่อเปรียบเทียบกับคนสัญชาติอื่น ๆ ภาพพจน์ของคนอิหร่านเด่นชัดมากที่สุดคือ อารมณ์ร้อน ไม่มีเหตุผล และหยาบคาย
13. คนเกาหลีเหนือ ภาพพจน์ของคนเกาหลีเหนือมีลักษณะ ชัยชนะและคอมมิวนิสต์ ภาพพจน์มีความเด่นชัดไม่ต่างจากคนนิวซีแลนด์และคนอื่นเลย เป็นแกนหลักของกลุ่มคอมมิวนิสต์-เผด็จการ-ชัยชนะ
14. คนอินโดนีเซีย ภาพพจน์ไม่ปรากฏลักษณะเด่นชัด และรวมอยู่ในกลุ่มยากจน-ล่าหัง-ทุนนิยม
15. คนนิวซีแลนด์ ภาพพจน์ของคนนิวซีแลนด์มีลักษณะ ประชาธิปไตย ภาพพจน์มีความเด่นชัดไม่ต่างจากคนอื่นเลยและคนเกาหลีเหนือ รวมอยู่ในกลุ่มร่ำรวย-ก้าวหน้า-ทุนนิยม
16. คนเยอรมันตะวันตก ภาพพจน์ของคนเยอรมันตะวันตกมีลักษณะ ฉลาด ชัยชนะก้าวหน้า และกล้าหาญ ภาพพจน์มีความเด่นชัดไม่ต่างจากคนสิงคโปร์และคนออสเตรเลีย รวมอยู่ในกลุ่มร่ำรวย-ก้าวหน้า-ทุนนิยม
17. คนรัสเซีย ภาพพจน์ของคนรัสเซียมีลักษณะ รุกราน ก้าวหน้า เผด็จการ ฉลาด คอมมิวนิสต์ ชัยชนะ และแข็งแกร่ง ภาพพจน์มีความเด่นชัดไม่ต่างจากคนจีน คนเวียดนาม และคนกัมพูชา เป็นแกนหลักของกลุ่มคอมมิวนิสต์-เผด็จการ-ชัยชนะ และเมื่อเปรียบเทียบกับคนสัญชาติอื่น ๆ ภาพพจน์ของคนรัสเซียเด่นชัดมากที่สุดคือ รุกรานและเคร่งขรึม
18. คนกัมพูชา ภาพพจน์ของคนกัมพูชามีลักษณะ ยากจน ล่าหัง คอมมิวนิสต์ ทุกข์ สกปรก และเผด็จการ ภาพพจน์มีความเด่นชัดไม่ต่างจากคนรัสเซีย คนเวียดนาม และคนฝรั่งเศส และเมื่อเปรียบเทียบกับคนสัญชาติอื่น ๆ ภาพพจน์ของคนกัมพูชาเด่นชัดมากที่สุดคือ ยากจน ล่าหัง ทุกข์ โง่ ชี้อภัย ชี้อลาค และเฉื่อยชา
19. คนอังกฤษ ภาพพจน์ของคนอังกฤษมีลักษณะ ฉลาด ประชาธิปไตย สุขภาพก้าวหน้า สะอาด ชัยชนะ ทุนนิยม ร่ำรวย กระตือรือร้น แข็งแรง สุข และมีเหตุผล ภาพพจน์มีความเด่นชัดมากโดยไม่ต่างจากคนญี่ปุ่นและคนอเมริกัน เป็นแกนหลักของกลุ่มร่ำรวย-ก้าวหน้า-ทุนนิยม และเมื่อเปรียบเทียบกับคนสัญชาติอื่น ๆ ภาพพจน์ของคนอังกฤษเด่นชัด

มากที่สุดคือ สุภาพ สะอาด สุข อารมณ์เย็น ซื่อสัตย์ และใจดี

20. คนฝรั่งเศส ภาพพจน์ของคนฝรั่งเศสมีลักษณะ ร่ารวย ก้าวหน้า ฉลาด
 ทุนนิยม ประชาธิปไตย และสุข ภาพพจน์มีความแตกต่างกันไปจากคนเวียดนามและคน
 กัมพูชา รวมอยู่ในกลุ่มร่ารวย-ก้าวหน้า-ทุนนิยม

เมื่อพิจารณาภาพพจน์ของคนสัญชาติต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นและสำรวจจากการ
 วิจัยอื่น ๆ พบว่า นิสิตนักศึกษารับรู้ภาพพจน์คนสัญชาติต่าง ๆ ในบางลักษณะได้สอดคล้องกับ
 คนหลายชาติ แม้เวลาที่ใช้ในการศึกษาแตกต่างกัน ดังปรากฏว่า ภาพพจน์ของคนอเมริกัน
 ตามการรับรู้ของนิสิตนักศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับการรับรู้ของคนออสเตรเลีย คนอังกฤษ
 คนฝรั่งเศส คนเยอรมัน คนอิตาลี และคนฮอลแลนด์ ตามการวิจัยของบิวแคนันและแคนทริล
 (Buchanan and Cantril, 1953) ซึ่งปรากฏว่า คนอเมริกันมีลักษณะ ฉลาดและ
 ก้าวหน้า¹ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการวิจัยของการ์ดเนอร์และคณะ (Gardner et al.,
 1972) ซึ่งปรากฏว่า คนฟิลิปปินส์รับรู้คนอเมริกันว่ามีลักษณะ ก้าวหน้า ร่ารวย และรัก
 ประชาธิปไตย²

คาร์ลินส์และคณะ (Karlins et al., 1969) พบว่า คนอเมริกันรับรู้
 ภาพพจน์ของคนญี่ปุ่นว่ามีลักษณะ ฉลาดและก้าวหน้า³ ส่วนการ์ดเนอร์และคณะ พบว่า คนญี่ปุ่น
 มีลักษณะ สะอาด ขยัน ฉลาด และก้าวหน้า ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ก็สอดคล้องกับผลการ

¹Buchanan and Cantril, How Nations See Each Other,
 pp. 51-52.

²R. C. Gardner et al., "Ethnic Stereotypes: An Alternative
 Assessment Technique, the Stereotype Differential," The Journal
 of Social Psychology 87 (1972): 262.

³Karlins et al., "On the Fading of Social Stereotypes....,"
 p. 7.

วิจัยดังกล่าว¹

ภาพพจน์ของคนอังกฤษที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของสิงห์ และคณะ (Sinha et al., 1960) ซึ่งปรากฏว่า คนอื่นเคียดรักรู้คนอังกฤษว่า กระตือรือร้น ฉลาดและรักประชาธิปไตย² ภาพพจน์ของคนรัสเซียสอดคล้องกับผลการวิจัยของการคเนอร์และคณะ ซึ่งปรากฏว่า คนรัสเซียมีลักษณะ ฉลาด รุกราน แข็งแรง ก้าวหน้า ชยัน และไม่คอมมิวนิสต์ เป็นต้น³

ผลการวิจัยในเรื่องนี้สนับสนุนกับข้อสรุปของเคียบ (Diab, 1962) ซึ่งได้สำรวจงานวิจัยอื่น ๆ แล้วสรุปว่า คนในหลายประเทศรับรู้ภาพพจน์ของกลุ่มสัญชาติหรือเชื้อชาติที่รู้จักกันดีโคคล้ายคลึงกัน⁴

ความแตกต่างของภาพพจน์ของกลุ่มคนสัญชาติต่าง ๆ

ภาพพจน์ของกลุ่มคนสัญชาติต่าง ๆ ปรากฏให้เห็นความแตกต่างของภาพพจน์ของบางกลุ่ม เช่น ลักษณะภาพพจน์ของคนอเมริกันคือ ก้าวหน้า ประชาธิปไตย ร่ารวย ทุนนิยม กระตือรือร้น แข็งแรง ชยัน และมีเหตุผล ภาพพจน์นี้คล้ายคลึงกับภาพพจน์ของ

¹Gardner et al., "Ethnic Stereotypes...., p. 263.

²Sinha and Upadhyaya, "Stereotypes of Male and Female University Students in India toward Different Ethnic Groups," The Journal of Social Psychology 51 (1960): 95.

³Gardner et al., "Ethnic Stereotypes....," p. 264.

⁴Lutfy N. Diab, "National Stereotypes and the Reference Group Concept," The Journal of Social Psychology 57 (1962): 339.

คนอังกฤษ คนญี่ปุ่น คนออสเตรเลีย คนสิงคโปร์ และคนฝรั่งเศส แต่แตกต่างกับภาพพจน์
 ของคนบางสัญชาติ เช่น คนกัมพูชา ซึ่งมีลักษณะภาพพจน์คือ ล่าหั่ง เผด็จการ ยากจน
 คอมมิวนิสต์ สกปรก และทุกข์ ความแตกต่างที่ปรากฏให้เห็นนี้น่าจะเกิดจากความแตกต่าง
 จริงของกลุ่มคนสัญชาติต่าง ๆ กล่าวคือ คนสัญชาติต่าง ๆ มีลักษณะภาพพจน์เช่นนั้นจริง
 แต่กระนั้นก็ตามก็ยังมีข้อโต้แย้งกันว่า การรับรู้ภาพพจน์ของบุคคลมีความคลาดเคลื่อนเกิด
 ขึ้นเสมอ แมว่าการรับรู้ที่สอดคล้องกันนั้นก็ไม่ว่าเป็นต้องตรงกับความจริง

ออลพอร์ต (Allport, 1954) เป็นผู้ที่ได้เสนอความคิดว่า ภาพพจน์มีแก่น
 ความจริง (Kernel of truth)¹ แต่ก็ยังมีหลักฐานที่ขัดแย้งกับสมมุติฐานแก่นความจริง
 อย่างชัดเจนคือ ความแตกต่างของภาพพจน์ของกลุ่มบุคคล เดียวกันที่เกิดจากการรับรู้ของ
 กลุ่มบุคคลต่าง ๆ กัน อย่างไรก็ตามหลักฐานที่สนับสนุนสมมุติฐานแก่นความจริงก็มีมากมาย
 อาทิเช่น โปรโทรและเมลิเคียน (Prothro and Melikian, 1954) พบว่าคน
 อาหรับและคนอเมริกันรับรู้ภาพพจน์คนเยอรมัน นิโกร และยิวที่สอดคล้องตรงกัน อย่างไรก็ตาม
 ก็ที่โปรโทรและเมลิเคียนเองเหตุที่คนอาหรับและคนอเมริกันรับรู้ภาพพจน์ที่สอดคล้องตรง
 กันนั้นอาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างรับรู้ของมูลนิธิเดียวกัน เช่น หนังสือที่แต่งโดยผู้เขียนคน
 เดียวกัน² ฟิชเชอร์และไทรเออร์ (Fisher and Trier, 1962) เปรียบเทียบการ
 รับรู้ภาพพจน์ของคนสวิสเซอร์แลนด์เชื้อสายฝรั่งเศส และเชื้อสายเยอรมัน โดยให้รับรู้
 ซึ่งกันและกันและรับรู้กลุ่มตัวเอง ผลการวิจัยก็สนับสนุนสมมุติฐานดังกล่าว³ นอกจากนี้ผล

¹Gordon W. Allport, The Nature of Prejudice (Massachusetts: Addison-Wesley, 1954), p. 190.

²Triandis and Vassiliou, "Frequency of Contact...", p. 318.

³Harry C. Triandis, Attitude and Attitude Change (New York: Wiley and Son, 1971), p. 107.

การวิจัยของแคมป์เบลล์ (Campbell, 1967) เลวิน (Levine, 1965) และชูแมน (Schuman, 1966) ซึ่งวิจัยทำนองเดียวกันก็สนับสนุนสมมุติฐานนี้ด้วย¹

ในปี 1967 ไทรแอนดิสและแวลลีอิว (Triandis and Vassiliou) เสนอวิธีการทดสอบสมมุติฐานนี้คือ ทดสอบว่าภาพพจน์ของกลุ่มตัวเอง (Autostereotype) ของบุคคลกลุ่มหนึ่งสอดคล้องกับภาพพจน์ที่กลุ่มอื่นรับรู้ (Heterostereotype) พวกเขาหรือไม่² ไทรแอนดิสและแวลลีอิวได้ทดสอบสมมุติฐานนี้โดยศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้ภาพพจน์ของคนกรีกและคนอเมริกัน แล้วสรุปว่าภาพพจน์ของกลุ่มบุคคลต่าง ๆ จะมีแก่นความจริงก็ต่อเมื่อกลุ่มผู้รับรู้มีประสบการณ์โดยตรงกับกลุ่มที่ถูกรับรู้³ และขบวนการรับรู้ภาพพจน์เริ่มต้นจากการสังเกตความแตกต่างของลักษณะของกลุ่มบุคคลต่าง ๆ⁴

ด้วยเหตุที่การวิจัยครั้งนี้ศึกษาการรับรู้ภาพพจน์ที่ได้จากกลุ่มบุคคล ดังนั้นภาพพจน์ของกลุ่มคนสัญชาติต่าง ๆ จะสะท้อนให้เห็นแก่นความจริงเพียงไรนั้นขึ้นอยู่กับความรู้และประสบการณ์ของกลุ่มนิสิตนักศึกษา ตลอดจนความแตกต่างจริงของลักษณะของกลุ่มคนสัญชาติต่าง ๆ นั้นด้วย

ความเด่นชัดของภาพพจน์

เมื่อพิจารณาจากค่าความเด่นชัดของภาพพจน์ของกลุ่มคนสัญชาติต่าง ๆ พบว่า คนญี่ปุ่น คนอังกฤษ และคนอเมริกัน มีภาพพจน์เด่นชัดมากที่สุด สาเหตุที่ภาพพจน์ของกลุ่มคนสัญชาติต่าง ๆ มีความเด่นชัดมากนั้นอาจเป็นเพราะว่า ลักษณะภาพพจน์ของกลุ่มสัญชาติเหล่านี้เด่นชัดและนิสิตนักศึกษารับรู้ลักษณะภาพพจน์ของกลุ่มคนสัญชาติเหล่านี้ได้

¹Brigham, "Ethnic Stereotypes," p. 26.

²Triandis, "Frequency of Contact...", p. 319.

³Ibid., p. 324.

⁴Triandis, Attitude and Attitude Change, p. 108.

สอดคล้องกันสูง สำหรับคนญี่ปุ่นและคนอังกฤษนั้นเชื่อได้ว่า นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดประสบการณ์ตรงหรือมีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับคนทั้งสองสัญชาตินี้น้อย แมว่านิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่จะรู้จักสัญชาติทั้งสองดีก็ตาม นั้นแสดงว่าความเด่นชัดของภาพพจน์ไม่จำเป็นที่จะเกิดจากประสบการณ์ตรงและอาจเกิดจากประสบการณ์อ้อม เช่น จากคำบอกเล่าของคนอื่น ๆ และสื่อการศึกษา ตลอดจนสื่อมวลชนต่าง ๆ

ส่วนกลุ่มคนสัญชาติที่มีภาพพจน์เด่นชัดน้อยมากคือ คนอินโดนีเซีย คนฟิลิปปินส์ คนเชกโกสโลวาเกีย และคนรูมาเนีย สาเหตุของความไม่เด่นชัดนี้อาจเกิดจากลักษณะภาพพจน์ของกลุ่มคนสัญชาติเหล่านี้ไม่ปรากฏเด่นชัดและนิสิตนักศึกษาขาดประสบการณ์ตรงหรือมีประสบการณ์ตรงหรืออ้อมน้อยมาก

การ เเกาะกลุ่มลักษณะ

ผลการวิเคราะห์การ เเกาะกลุ่มของลักษณะพบบองค์ประกอบสำคัญ 3 องค์คือ

1. องค์ประกอบที่หนึ่ง ประกอบด้วย ชัยชนะ-เสียใจ ฉลาด-โง่ ก้าวหน้า-ล้าหลัง กระตือรือร้น-เฉื่อยชา ร่ารวย-ยากจน สะอาด-สกปรก แข็งแรง-อ่อนแอ กล้าหาญ-ขี้ขลาด และสุข-ทุกข์

2. องค์ประกอบที่สอง ประกอบด้วย ซื่อสัตย์-คดโกง ใจดี-โหดร้าย สุขภาพ-หยาบคาย เสียสละ-เห็นแก่ตัว มีเหตุผล-ไม่มีเหตุผล อารมณ์เย็น-อารมณ์ร้อน และรักสงบ-รุกราน

3. องค์ประกอบที่สาม ประกอบด้วย หุนนียม-คอมมิวนิสต์ และประชาธิปไตย-เผด็จการ

จากการศึกษาการรับรู้โน้ตค้นทางชนิดกัน ออสกู๊ดและคณะ (Osgood et al., 1957) พบว่า ลักษณะต่าง ๆ เเกาะกลุ่มกันเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การประเมิน (Evaluation) ประกอบด้วย สะอาด-สกปรก โหดร้าย-ใจดี ร่ารวย-ยากจน ฯลฯ ศักยภาพ (Potency) ประกอบด้วย ใหญ่-เล็ก แข็งแรง-อ่อนแอ หนัก-เบา ฯลฯ

และกิจกรรม (Activity) ประกอบด้วย กระตือรือร้น-เฉื่อยชา ช้า-เร็ว ฯลฯ¹ เมื่อนำผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของลักษณะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ เปรียบเทียบกับผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของอดสตูกและคณะ ปรากฏความสอดคล้องกันประการหนึ่ง คือ ผลการวิจัยครั้งนี้ปรากฏองค์ประกอบการประเมินควย อันได้แก่ องค์ประกอบที่สอง และลักษณะส่วนใหญ่ในองค์ประกอบนี้เป็นลักษณะของผู้ที่มีหรือไม่มีคุณธรรม ซึ่งแยกตัวออกมาอย่างเห็นได้ชัดเจน สำหรับองค์ประกอบแรกนั้นไ้รวมเอาลักษณะในองค์ประกอบ การประเมิน (สะอาด-สกปรก สุข-ทุกข์ กาวหนา-ลาหลัง และร่าวย-ยากจน) ศักยภาพ (แข็งแรง-อ่อนแอ และกล้าหาญ-ขี้ขลาด) และกิจกรรม (ขยัน-ขี้เกียจ และ กระตือรือร้น-เฉื่อยชา) เข้ามาเป็นองค์ประกอบเดียวกัน การรวมตัวกันขององค์ประกอบต่าง ๆ เข้าเป็นองค์ประกอบเดียวกันก็ปรากฏในผลการวิจัยของทานากา (Tanaka, 1965) โดยองค์ประกอบกิจกรรมและศักยภาพรวมกันเข้าเป็นองค์ประกอบ ความเคลื่อนไหว (Dynamism) ในการวิจัยการรับรู้ภาพพจน์ชาติต่าง ๆ นั้น ทานากา พบองค์ประกอบ 3 องค์คือ องค์ประกอบการประเมิน (Evaluation) ความเคลื่อนไหว (Dynamism) และความผันคลอน (Volatility) ดังได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 1 สำหรับองค์ประกอบที่สามคือ องค์ประกอบระบบการ เมืองและเศรษฐกิจนั้นก็แยกจากสอง องค์ประกอบแรกอย่างชัดเจน และคนสัญชาติต่าง ๆ มีความแตกต่างมากที่สุดในลักษณะขององค์ประกอบนี้

การ เกาะกลุ่มกันของคนสัญชาติต่าง ๆ

ผลการวิเคราะห์การ เกาะกลุ่มของคนสัญชาติต่าง ๆ พบองค์ประกอบสำคัญ 3 องค์คือ

¹ Charles E. Osgood et al., The Measurement of Meaning, p. 36-38.

1. กลุ่มร่ำรวย-ก้าวหน้า-ทุนนิยม ประกอบด้วย คนออสเตรเลีย คนอังกฤษ คนอเมริกัน คนฝรั่งเศส คนนิวซีแลนด์ คนสิงคโปร์ คนเยอรมันตะวันตก และคนญี่ปุ่น คนกัมพูชารวมอยู่ในกลุ่มนี้ด้วยแต่มีความสัมพันธ์ทางลบ

2. กลุ่มคอมมิวนิสต์-เผด็จการ-ขยับ ประกอบด้วย คนเกาหลีเหนือ คนรัสเซีย คนเชกโกสโลวาเกีย คนจีน คนเวียดนาม และคนรูมาเนีย

3. กลุ่มยากจน-ล้าหลัง-ทุนนิยม ประกอบด้วย คนอินเดีย คนอินโดนีเซีย คนมาเลเซีย คนฟิลิปปินส์ และคนอิหร่าน

กลุ่มที่หนึ่ง ลักษณะที่สมาชิกในกลุ่มเกือบทั้งหมดมีลักษณะที่เด่นชัดร่วมกันคือ ร่ำรวย ก้าวหน้า ทุนนิยม ประชาธิปไตย ฉลาด และขยัน

กลุ่มที่สอง คนเชกโกสโลวาเกียและคนรูมาเนียไม่ปรากฏลักษณะเด่นชัด และเมื่อพิจารณาจากคนสัญชาติที่เหลืออีก 4 สัญชาติพบว่า สองสัญชาติขึ้นไปมีลักษณะร่วมกันคือ คอมมิวนิสต์ เผด็จการ ขยับ ฉลาด และแข็งแรง

กลุ่มที่สาม มีคนอินเดียและคนอิหร่านเท่านั้นที่ภาพพจน์ปรากฏเด่นชัด โดยคนอินเดียมีลักษณะ ยากจนและสกปรก ส่วนคนอิหร่านมีลักษณะ อารมณ์ร้อน

จากการพิจารณาเฉพาะลักษณะร่วมกันในแต่ละกลุ่ม จะเห็นได้ว่ากลุ่มคนสัญชาติต่าง ๆ นั้นจำแนกตามองค์ประกอบแรกขององค์ประกอบลักษณะ และองค์ประกอบการเมืองและเศรษฐกิจ เป็นสำคัญ

โดยทั่วไปถ้าเราพูดถึงคนอเมริกันโดยส่วนรวมเราก็หมายความว่ารวมถึงประเทศสหรัฐอเมริกาด้วย แต่ในทางกลับกันถ้าเราพูดถึงประเทศสหรัฐอเมริกา เราก็หมายความว่ารวมถึงคนอเมริกันโดยส่วนรวมด้วย ดังนั้นถ้าจะนำผลการวิเคราะห์ขององค์ประกอบของกลุ่มคนสัญชาติต่าง ๆ เปรียบเทียบกับการวิเคราะห์ขององค์ประกอบของประเทศต่าง ๆ ก็จะทำได้อีก ผู้วิจัยจึงนำเอาผลการวิเคราะห์ขององค์ประกอบของกลุ่มคนสัญชาติต่าง ๆ ครั้งนี้ เปรียบเทียบกับผลการวิเคราะห์ขององค์ประกอบของประเทศต่าง ๆ ของโรบินสันและเฮฟเนอร์ (Robinson and Hefner, 1967) ซึ่งพบว่า ประเทศต่าง ๆ เกาะกลุ่มเป็น 4 องค์-

ประกอบสำคัญคือ องค์ประกอบกอมมิวนิสต์ องค์ประกอบการพัฒนา องค์ประกอบอิทธิพลของสเปญ และองค์ประกอบยุโรป-เอเชีย หรืออัฟริกา-เอเชีย ผลการวิจัยครั้งนี้ปรากฏความสอดคล้องกับผลการวิจัยของโรบินสันและเฮฟเนอร์ในสององค์ประกอบแรกคือ องค์ประกอบกอมมิวนิสต์ซึ่งประกอบด้วย รัสเซีย จีน ยูโกสลาเวีย คิวบา และโปแลนด์ และองค์ประกอบพัฒนาซึ่งประกอบด้วย สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส และสเปญ โดยมีคองโก อินโดนีเซีย ไนจีเรีย อินเดีย และอียิปต์มีความสัมพันธ์ทางลบกับองค์ประกอบ¹

จากผลการวิเคราะห์ขององค์ประกอบแล้วปรากฏว่ากลุ่มคนสัญชาติต่าง ๆ รวมกลุ่มกันเป็น 3 กลุ่มและกลุ่มทั้งสามนี้จำแนกออกตามองค์ประกอบแรกขององค์ประกอบลักษณะ และองค์ประกอบการเมืองและเศรษฐกิจเป็นสำคัญนั้น เมื่อพิจารณาแล้วผลที่ได้ปรากฏความสอดคล้องบางประการกับการแบ่งกลุ่มประเทศต่าง ๆ ตามเศรษฐกิจการเมืองหรือการแบ่งโลกออกเป็น 3 โลก ตามทฤษฎีของจีน ซึ่งการแบ่งนี้เป็นที่แพร่หลายและได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง

ลักษณะของโลกทั้งสามตามทฤษฎีของจีนกอมมิวนิสต์ มีดังนี้

โลกที่หนึ่ง คือ โลกของประเทศที่ยึดถือระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม (Capitalism) เป็นกลุ่มประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจเจริญก้าวหน้าหรือพัฒนาแล้ว (Developed Countries) โดยมีความสำเร็จในการที่สามารถพัฒนาอุตสาหกรรมให้เจริญก้าวหน้าจนกลายเป็นอาชีพหลักของประชากรได้ นั่นคือ ประชาชาติถึงกว่าร้อยละ 30 ของประเทศในโลกที่หนึ่ง ได้เข้าไปมีส่วนร่วมอยู่ในธุรกิจอุตสาหกรรมสาขาต่าง ๆ ประเทศที่จัดว่าอยู่ในโลกที่หนึ่งตามสายตาของจีนคือ สหรัฐอเมริกา ยุโรปตะวันตก ญี่ปุ่น

¹ Jone P. Robinson and Robert Hefner, "Multidimensional Differences in Public and Academic Perception of Nations," Journal of Personality and Social Psychology 7 (October, 1967): 251-259.

ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ สหภาพแอฟริกาใต้และอาร์เจนตินา

โลกที่สอง คือ โลกของประเทศที่ยึดถือระบบเศรษฐกิจแบบคอมมิวนิสต์ (Communism) หรือกลุ่มประเทศในกลุ่มคอมมิวนิสต์ยุโรปตะวันออก เป็นกลุ่มประเทศที่มีพัฒนาการทางอุตสาหกรรมเจริญก้าวหน้าเช่นกัน แต่เป็นอุตสาหกรรมแบบสังคมนิยม ประเทศสมาชิกในกลุ่มนี้ตามทฤษฎีของจีน ไคแก สหภาพโซเวียตและประเทศยุโรปในตะวันออกทั้งหมด ยกเว้นยูโกสลาเวีย

โลกที่สาม คือ โลกของประเทศที่ระบบเศรษฐกิจยังอยู่ในระหว่างการพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าหรือเรียกว่ากลุ่มประเทศกำลังพัฒนา (Developing Countries) ซึ่งไคแก ประเทศต่าง ๆ ในทวีปเอเชีย แอฟริกาและลาตินอเมริกา ประเทศกำลังพัฒนาในโลกที่สามนี้มีทั้งที่ระบบเศรษฐกิจยังล่าช้าหรือค่อยพัฒนาจริง ๆ ที่กำลังพัฒนาอย่างรวดเร็วและที่โตพัฒนาแล้วเป็นอย่างดีจนน่าจะจัดให้เขาไปรวมกลุ่มของโลกที่หนึ่งไคก็มี สิงคโปร์ เป็นต้น¹

จะเห็นได้ว่าผลแห่งความสอดคล้องและไม่สอดคล้องบางประการให้ผลน่าสนใจมาก แม้ว่ากลุ่มสัญชาติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จะจำกัดก็ตาม จากการวิจัยครั้งนี้จีนอยู่ในกลุ่มคอมมิวนิสต์-เผด็จการ-ขยัน หรือดาเบรียบแล้วก็อยู่ในโลกที่สอง แต่จากการแบ่งโลกนั้นจีนถือตัวว่าเป็นกลางหรือไม่ฝักใฝ่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด และเป็นสมาชิกของกลุ่มโลกที่สาม สำหรับคนเวียดนามและคนเกาหลีเหนือซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มเดียวกับจีน ในการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับการแบ่งตามทฤษฎีของจีน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวานิสตินักศึกษาจำแนกคนสัญชาติต่าง ๆ ตามลักษณะทางการเมืองมากกว่าทางเศรษฐกิจ

¹สมลักษณ์ ไทสกุล, "โลกที่สาม," (กรุงเทพมหานคร: หน่วยงานสารภาษาไทย ฝ่ายวิจัยและวางแผน ธนาคารกรุงเทพ, 2519), หน้า 1 - 9.